

Nr 94.

Av herrar **Andersson** i Falkenberg och **Lindqvist** i Halmstad, om medgivande av statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av visst antal lärlingar utöver vad i statsverkspropositionen föreslagits m. m.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 augusti 1927 har styrelsen för Sveriges hantverksorganisation hemställt det täcktes Kungl. Maj:t hos riksdagen föreslå anvisandet för budgetåret 1928—1929 av ett statsbidrag å 5,000 kronor åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier samt att riksdagen måtte medgiva det Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av 100 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1928—1929 samt att understödsbeloppet pr lärling måtte höjas från nuvarande 400 kronor till 500 kronor.

I utlåtande över denna hemställan har kungl. kommerskollegium i skrivelse av den 25 augusti 1927 förordat att antalet lärlingsplatser ökas från förutvarande 75 till ovan angivna antal 100, varemot kommerskollegium icke ansett sig kunna förorda någon höjning av understödsbeloppet, även om en sådan kunde i och för sig anses befogad. Beträffande statsbidraget åt hantverksföreningar har kommerskollegium inför Kungl. Maj:t förordat, att understödsbeloppet höjes från nuvarande 1,000 kronor till 2,000 kronor. I statsverkspropositionen för innevarande år har Kungl. Maj:t emellertid föreslagit riksdagen dels ett bibehållande av antalet lärlingsplatser 75 st. och dels ett bibehållande av tidigare statsunderstöd till hantverksföreningarna med kr. 1,000:—.

I anslutning till vad sålunda förekommit tillåta vi oss anföra följande:

Lärlingsrekryteringen är en av hantverkets allra viktigaste men samtidigt också mest svårlösta fråga. Sveriges hantverksorganisation, som strävar för att stärka hantverksnäringen bl. a. genom ett höjande av yrkesskickligheten och för en ändamålsenligt bedriven lärlingsutbildning, har alltid ägnat hithörande spörsmål en livlig uppmärksamhet. Organisationens önskningar att en lärlingslag måtte komma till stånd att stödja en dylik utbildning har av olika orsaker ännu icke kunnat förverkligas. Visserligen hava statsmakterna genom speciella åtgärder, enligt beslut av 1918 års riksdag, med upprättandet av skolor avsedda för praktisk yrkesutbildning berett goda möjligheter för de unga att även lära sig hantverksyrken. Riksdagen har jämväl godkänt s. k. verkstadsskolor, avsedda att meddela rent praktisk utbildning, men tydligt är att sådana icke kunna inrättas för alla slag av yrken och icke på alla platser i riket, så att det är icke tänkbart att de skulle kunna tillgodose hela det behov av yrkesutbildning, som förefinnes

landet runt. Jämsides med de möjligheter, som dessa skolor bereda, bör därför alltfört förefinnas möjligheter för lärlingsutbildning hos hantverksmästare på dennes verkstad, men torde det nog förhålla sig så att lärlingens utbildning i viss mån kan bliva lidande, därest läromästaren ej erhåller någon ersättning för det arbete och den kostnad, utbildningen medför.

Det antal lärlingar, 75 st., som Kungl. Maj:t upptagit i statsverkspropositionen för budgetåret 1928—1929 är emellertid nästan försvinnande litet i förhållande till det mångfaldigt större antal, som enligt sakkunnig uppskattning skulle behöva utbildas under varje år. Det skulle i själva verket leda till ganska betydande statsutgifter ifall erforderlig lärlingsutbildning skulle understödjas i full utsträckning på här ifrågavarande sätt. Ett understödjande i mindre utsträckning bidrager dock till att hålla lärlingsväsendet vid liv och torde jämväl föranleda genom exemplets makt ett större antal ungdomar att söka lärlingsutbildning, vilket i själva verket är ett livsvillkor för hantverksnäringsen. Enär de under föregående år beviljade statsunderstöden för 75 lärlingar fullt tagits i anspråk och enär för innevarande budgetår antalet ansökningar redan nu överskrider detta antal, synes det oss högst behjärtansvärt att framställningen, förordad av kommerskollegium, att antalet ökas till 100, vinner riksdagens beaktande. Beträffande slutligen anslaget till hantverksföreningarna för utdelande av lärlingspremier så är beloppet 1,000 kronor alltför ringa för att göra någon verklig effektiv nytta, och blir detta belopp, om det skulle lika fördelas bland landets inemot 190 hantverksföreningar, försvinnande litet. Det synes oss sålunda även i detta avseende behjärtansvärt att den av kommerskollegium förordade höjningen av understödsbeloppet från kronor 1,000: — till 2,000: — beaktas.

På grund av vad sålunda anförts, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

dels att riksdagen måtte medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt de av Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av *utöver*, vad som av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln äskats, ytterligare högst 25 lärlingar, således tillhoppa högst 100 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1928—1929,

dels ock att riksdagen till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1928—1929 måtte *utöver*, vad som av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln äskats, anvisa ytterligare ett *extra* anslag av kronor 1,000: —, således tillhoppa kronor 18,875: —.

Stockholm den 19 januari 1928.

Anders Andersson,

Falkenberg.

Axel Lindqvist.